

คำยืม กับ คำต่างประเทศ : เหมือนหรือแตกต่าง

Borrowings and Foreign Words in Thai : Same or Difference

สุนันท์ อัญชลีอนุกุล

Sunant Anchaleenukoon

บทคัดย่อ

ผลการวิจัยเรื่อง คำยืม กับ คำต่างประเทศ : เหมือนหรือแตกต่าง ผู้วิจัยพบว่าคำว่า คำยืม กับ คำต่างประเทศ แตกต่างกันอย่างชัดเจน คำยืม หมายถึงคำทับศัพท์ที่ยังไม่มีการปรับเสียงอ่านและการถอดรูปศัพท์ให้กลมกลืนกับภาษาไทยทั้งเสียงและรูป ส่วนคำว่า “คำต่างประเทศ” (foreign words) หมายถึงคำทับศัพท์ที่ปรับเสียงอ่านและถอดรูปศัพท์ออกมาเป็นไทยจนคำทับศัพท์นั้นกลมกลืนกับภาษาไทยทั้งเสียงและรูป คำว่า “คำต่างประเทศ” (foreign words) จึงเป็นคำที่ครอบคลุมถึงคำภาษาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาไทย ดังนั้นเพื่อความชัดเจนว่าเป็นคำต่างประเทศภาษาใดจึงควรระบุที่มาของคำต่างประเทศนั้น ๆ โดยตรงว่าเป็นคำบาลี คำสันสกฤต คำเขมร คำอังกฤษ หรือคำฝรั่งเศสในภาษาไทย เป็นต้น

Abstract

The result of the writer's research topic on “Borrowings (Loan words) and Foreign Words in Thai : Same or Difference” shows that both terms are obviously different. The borrowings (loan words) are loan word propre without phonetic and orthographic changes. On the contrary, the foreign words are the loan word propre with phonetic and orthographic alterations. Since the foreign words are derived from other languages, their origins should be specified whether they are Pali, Sanskrit, Khmer, English or French words.

1. ความนำ

ในปัจจุบัน คำว่า คำยืม (borrowing word หรือ loan word) กับคำว่า คำต่างประเทศ (foreign word) มักใช้ปะปนกัน กล่าวคือ ใช้เป็นชื่อหนังสือหรือตำราบ้าง ใช้เป็นชื่อวิทยานิพนธ์บ้าง ใช้เป็นคำอธิบายรายละเอียดบ้าง เป็นต้น ทั้ง ๆ ที่กล่าวถึงคำเดียวกันหรือเนื้อหาเดียวกัน ดังนี้

คำว่า คำยืม (borrowing word หรือ loan word) กับคำว่า คำต่างประเทศ (foreign word) ที่ใช้เป็นชื่อหัวข้อในหนังสือ เช่น

- คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย ใน หลักภาษาไทย ของ สุทิววงศ์ พงศ์ไพบูลย์
- คำที่เขียนทับศัพท์จากภาษาต่างประเทศในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

พ.ศ.2525

คำว่า คำยืม (borrowing word หรือ loan word) กับคำว่า คำต่างประเทศ (foreign word) ที่ใช้เป็นชื่อวิทยานิพนธ์ งานวิจัย หรือ ชื่อบทความ เช่น

- คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย
- คำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยถิ่นใต้
- การแปรของเสียงพยัญชนะท้าย (I) ในคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย
- เปรียบเทียบการออกเสียงคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยกับการออกเสียงคำนั้นๆ

ในภาษาจีนถิ่นต่างๆ

- การแปรในการออกเสียงพยัญชนะท้ายของคำยืมภาษาอังกฤษที่ลงท้ายด้วยเสียงเสียดแทรก-ปุ่มเหงือก : กรณีศึกษาของข้าราชการกองทัพเรือไทย

- The Phonology of Loanwords in some South-East Asian Languages

- การเปลี่ยนแปลงของภาษา : คำยืมในภาษาไทย

- การแปรของเสียงพยัญชนะท้าย(I)ในคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยตามวัจน

ลีลาและพื้นฐานการศึกษา

- การแปรในการออกเสียงพยัญชนะท้ายของคำยืมภาษาอังกฤษ ที่ลงท้ายด้วยเสียงเสียดแทรก - ปุ่มเหงือก : กรณีศึกษาของข้าราชการกองทัพเรือไทย

- คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยระหว่าง พ.ศ. 2417-2453

- คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย

- คำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยถิ่นใต้

- คำยืมจากภาษาฝรั่งเศสในภาษาไทยปัจจุบัน

- คำยืมภาษาต่างประเทศ ชุด ภาษาเขมรในภาษาไทย

- คำยืมภาษาอาหรับในภาษามลายูถิ่นปัตตานี

คำว่า คำยืม (borrowing word หรือ loan word) กับคำว่า คำต่างประเทศ (foreign word) ที่ปรากฏในคำอธิบาย เช่น

...การออกเสียงคำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาไทย...

...สำหรับคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยนั้น...

...การยืมภาษาต่างประเทศ...

...คำยืมภาษาจีนปัจจุบันในภาษาไทย...

...คำยืมที่มาจากภาษาอังกฤษที่มีเสียงพยัญชนะท้ายเป็นเสียงแบบภาษาต่างประเทศ จะมีการปรับการออกเสียงให้เข้ากับรูปแบบของระบบเสียงภาษาไทย

...อิทธิพลของคำยืมภาษาอังกฤษที่มีต่อพยัญชนะท้ายคำในภาษาไทยมีผลให้ผู้คุ้นเคยกับภาษาอังกฤษหรือผู้ใช้ภาษาอังกฤษอยู่เสมอออกเสียงพยัญชนะท้ายคำของคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยได้ใกล้เคียงกับเสียงในภาษาอังกฤษมากขึ้น

ผู้วิจัยสังเกตว่าการใช้ คำว่า คำยืม กับคำว่า คำต่างประเทศ ดังกล่าวข้างต้นใช้ในลักษณะความหมายกว้างเมื่อผู้วิจัยจะรู้สึกว่ามันคล้ายกันหรือเหมือนกัน ผู้วิจัยเห็นว่าหากพิจารณาอย่างลึกซึ้งแล้วคำทั้งสองคือ คำยืม กับคำว่า คำต่างประเทศ น่าจะมีความหมายเฉพาะของแต่ละคำ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยว่า คำยืม กับคำว่า คำต่างประเทศ เหมือนหรือต่างกันอย่างไรและมีลักษณะเฉพาะของแต่ละคำเพียงใดหรือไม่ โดยตั้งสมมุติฐานของการวิจัยครั้งนี้ว่า คำว่า คำยืม กับคำว่า คำต่างประเทศ มีความหมายเฉพาะต่างกัน มีลักษณะและมีกระบวนการนำมาใช้ในภาษาไทยต่างกัน

เนื่องจากคำที่เรียกว่า คำยืม / คำต่างประเทศ ในภาษาไทยมีมากมายหลายภาษา ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้จึงศึกษาเฉพาะคำภาษาบาลี คำสันสกฤต คำเขมร และคำภาษาอังกฤษในภาษาไทยเท่านั้น และคาดว่าผลการวิจัยนี้สามารถพิสูจน์ได้ว่า คำว่า คำยืม กับคำว่า คำต่างประเทศ มีความหมายเฉพาะ มีลักษณะและมีกระบวนการนำมาใช้ต่างกัน เพื่อเป็นประโยชน์ในการใช้คำว่า คำยืม กับคำว่า คำต่างประเทศ ให้ตรงตามลักษณะและความหมายของคำมากขึ้น

2. ภูมิหลังคำภาษาบาลี คำสันสกฤต คำเขมร และคำอังกฤษในภาษาไทย

การนำคำต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทยอาจแบ่งออกเป็น ๒ ช่วง คือช่วงก่อนปฏิรูปการศึกษาและช่วงปฏิรูปการศึกษา

2.1 ช่วงก่อนปฏิรูปการศึกษา

การศึกษาของไทยช่วงก่อนปฏิรูปการศึกษาในที่นี้หมายถึงช่วงที่ใช้แบบเรียนจินตามณี ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ในสมัยนี้เน้นการศึกษาภาษาไทย ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต ภาษาเขมร คำต่างประเทศที่ปรากฏมากในสมัยดังกล่าวจึงได้แก่คำบาลี คำสันสกฤต คำเขมร คำต่างประเทศเหล่านี้เข้ามาในภาษาไทยผ่านมาทางวัฒนธรรมพุทธศาสนาซึ่งมีอิทธิพลเป็นอย่างมากทั้งในด้านความคิด ความเชื่อและภาษา เป็นต้น การรับคำภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต ภาษาเขมร เข้ามาใช้ในภาษาไทยนี้มีการปรับเสียงอ่านและการถอดรูปศัพท์ออกมาเป็นไทยจนกระทั่งกลมกลืนกับภาษาไทยทั้งเสียงและรูป ทั้งๆที่ไม่ใช่ภาษาตระกูลเดียวกัน และสามารถนำมาใช้ในภาษาทางการได้ เช่น

1) บาปบุญคุณโทษ

ในภาษาไทยปรับเสียงอ่านดังนี้ ออกเสียงมีตัวสะกด เปลี่ยนพยัญชนะต้นจาก ป เป็น บ

ในภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต ออกเสียงเรียงพยางค์ พยัญชนะต้นเป็นเสียง ป เป็น ปา-ปะ ปุญ-ญะ कु-ณะ โท-ชะ เป็นต้น

ดังนั้นคำว่า บาปบุญคุณโทษ ที่นำมาใช้ในภาษาไทยจึงมีการปรับเสียงอ่านและการถอดรูปศัพท์ออกมาเป็นไทยจนกระทั่งกลมกลืนกับภาษาไทยทั้งเสียงและรูป คำลักษณะนี้จึงไม่ควรเรียกว่า คำยืม

2) ก. ปาเจรา จรียาโหนติ คุณุตตราณาสกการ

ปญญา วุฑฒิ เก ร เต เต ทินโนวาเท นมา มิห *

2) ข. ☐ ข้าขอประณตน์อมสัการ บุรพคณาจารย์

ผู้ก่อรปเกิดประโยชน์ศึกษา

☐ อีกทั้งผู้ประสาทวิชา อบรมจริยา

แก่ข้าในกาลปัจจุบัน

ข้อความในข้อ 2) ก ประกอบด้วยคำยืมจากภาษาบาลี เนื่องจากเป็นคำทับศัพท์ที่ไม่ได้ปรับเสียงอ่านและรูปคำให้กลมกลืนกับภาษาไทย

ข้อความในข้อ 2) ข ประกอบด้วยคำต่างประเทศ ได้แก่ คำบาลี คำสันสกฤต ที่เป็นคำบาลี ได้แก่คำว่า ประณต สัการ ประสาท วิชา จรียา และที่เป็นคำสันสกฤต ได้แก่ บุรพ คณาจารย์ ประโยชน์ ศึกษา คำบาลี คำสันสกฤตเหล่านี้ควรจัดเป็นคำต่างประเทศในภาษาไทย เนื่องจากเป็นคำทับศัพท์ที่ปรับเสียงอ่านและรูปคำให้กลมกลืนกับภาษาไทย คือปรับทั้งเสียงพยัญชนะ เช่น บุรพ ปรับจาก พยัญชนะ /ป/ เป็นพยัญชนะ /บ/ และปรับเสียงอ่านจากการอ่านเรียงพยางค์ เช่น [อา-จา-ริ-ยะ] เป็นการอ่านอย่างมีตัวสะกดแม่ กน คืออ่านว่า [อา-จาน] เป็นต้น

3) ขอเดชะองค์พระประมุขภูมิพล มิ่งขวัญปวงชนประชาชาติไทย

มหาราชชัตติยะภูวไนย

ดุจร่มโพธิ์ร่มไทรของปวงประชา

ข้อความในข้อ 3) ประกอบด้วยคำต่างประเทศ ได้แก่ คำบาลี คำสันสกฤต คำเขมร ที่เป็นคำบาลี ได้แก่ คำว่า เดชะ องค์ พระ ภูมิพล มหาราช ชัตติยะ โพธิ์ ที่เป็นคำสันสกฤต ได้แก่ คำว่า ภูวไนย ไทย ที่เป็นคำเขมร ได้แก่ ประมุข ขวัญ คำบาลี คำสันสกฤตและคำเขมรเหล่านี้ควรจัดเป็นคำต่างประเทศในภาษาไทย เนื่องจากเป็นคำทับศัพท์ที่ปรับเสียงอ่านและรูปคำให้กลมกลืนกับภาษาไทย คือปรับเสียงพยัญชนะ เช่น เดชะ ปรับจาก พยัญชนะ /ต/ เป็นพยัญชนะ /ด/ ปรับเสียงสระ เช่น คำว่า ประมุข ปรับจากเสียงสระ /อ/ ในคำ ประ(มุข) เป็นเสียงสระ /า/ และปรับเสียงอ่านจากการอ่านเรียงพยางค์ เช่น [พู-มิ-พะ-ละ] เป็นการอ่านอย่างมีตัวสะกดแม่ กน คืออ่านว่า [พู-มิ-พน] เป็นต้น

ส่วนคำอังกฤษได้เริ่มเข้ามาปะปนในภาษาไทยตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวและในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากมีชาวต่างประเทศได้แก่ บาทหลวง พ่อค้า เป็นต้นเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น คำอังกฤษในระยนี้มักมีลักษณะเป็นคำลากเข้าความ (Popular Etymology) เช่น

2.1.1 คำลากเข้าความที่เป็นชื้อคน

ชื้อชาวต่างประเทศ	คำลากเข้าความ
Bradley	ปลัดเล
Henry Berney	หันแตร เบอระนี
John Crawford	โยน กาละผิด
Mc. Farland	หมากฟ้าลั่น
Wilson	วินสอน
Sir James Brook	แซ่มสัปบุรุษ

2.1.2 คำลากเข้าความที่เป็นคำทั่วไป

คำต่างประเทศ	คำลากเข้าความ
commercial	กั้มมาจล
government	กั๊ดพินมัน
magazine	มัดลิน
uniform	อู่ยู่ในฟอร์ม
station	สเตแท่น
money - net	มณีเนตร

การศึกษาภาษาอังกฤษเริ่มนิยมมากขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยทรงจ้างครูชาวต่างประเทศมาสอนพระบรมวงศานุวงศ์ และตั้งที่สมเด็จพะเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ (ประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1 - รัชกาลที่ 3 (พ.ศ.2325-พ.ศ.2394) : 2523, หน้าคานา) ว่า “...มีชาวสยามหลายท่านทั้งที่เป็นผู้มียศฐาบรรดาศักดิ์และทั้งที่เป็นพระบรมวงศานุวงศ์ได้ตระหนักและทรงตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องชวนหาความรู้เกี่ยวกับภาษาต่างประเทศ เพื่อจะได้เป็นทางสู่การศึกษาขั้นต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมแก่กาลสมัย...” การเริ่มศึกษาภาษาอังกฤษในยุคนี้มีผลให้ใช้คำอังกฤษในลักษณะลากเข้าความน้อยลง ดังปรากฏในหนังสือนิราศลอนดอนของ หม่อมราชวัทย (หม่อมราชวงศ์กระต่าย อิศรางกูร)

หม่อมราโชทัย(หม่อมราชวงศ์กระต่าย อิศรางกูร) บุตรของกรมหมื่นเทวานุรักษ์ (หม่อมเจ้าช่อ อิศรางกูร) แต่งนิราศลอนดอนเป็นบทกลอนพรรณนารายละเอียดถึงสภาพบ้านเมือง ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ประเพณีต่างๆในประเทศอังกฤษซึ่งบางสิ่งเป็นของแปลกใหม่สำหรับประเทศไทยในสมัยนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของภาษาอังกฤษซึ่งยังไม่ได้เรียนเป็นหลักสูตรการเรียนภาคบังคับ หม่อมราโชทัยได้ศึกษาภาษาอังกฤษตามพระราชนิมจนเชี่ยวชาญ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้หม่อมราโชทัยเป็นล่ามหลวงไปในคณะราชทูตเชิญพระราชสาส์นและเครื่องมงคลราชบรรณาการไปถวายสมเด็จพระราชินีวิกตอเรียแห่งกรุงอังกฤษ เมื่อพ.ศ. 2400 ภายหลังกลับจากเดินทางในครั้งนั้น ท่านจึงได้แต่งหนังสือเรื่องนิราศลอนดอน คำอังกฤษเท่าที่พบในนิราศลอนดอนเป็นคำทับศัพท์และอาจแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่ คำเรียกชื่อเมืองในประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศส และคำเรียกสิ่งที่ยังไม่มีใช้ในประเทศไทย ดังนี้

(1) คำอังกฤษหมวดชื่อคน

ชื่อหนังสือ	คำทับศัพท์
นิราศลอนดอน	แต่ฝ่ายเจ้าวิลเลียมเอี่ยมละไม ... ครั้นรุ่งเช้ามีสเฟาส์จึงจัดรถ...

(2) คำอังกฤษหมวดชื่อสถานที่ในนิราศลอนดอน เช่น ชื่อวัง ชื่อเมืองในประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศส

ชื่อหนังสือ	คำทับศัพท์
นิราศลอนดอน	ชื่อเมือง แมนเชสเตอร์เออไฉน... ชื่อวินด์เซอร์เธออยู่ดูหนาว... ครั้นถึงเมืองเบอร์มิงแฮมที่สำนัก... ขึ้นรถไฟไปเมืองลิเวอร์พูล... เมืองนั้นชื่อปารีสวิจิตรเหลือ... จนมาเซย์สามหมื่นหกพันเส้น

(3) คำอังกฤษหมวดศัพท์สถานที่ต่าง ๆ

ชื่อหนังสือ	คำทับศัพท์
นิราศลอนดอน	เขาเรียกว่าปาลิเมนต์ก่อเป็นตึก ดูพิลึกมีบัลลังก์ที่นั่งโถง... เสด็จคลาถึงที่ปาลิเมนต์ เขาเชิญให้ไปอยู่ไฮเต็ลตึก... ถึงมิวเซียมเยียมยลเห็นคนมุง

(4) คำอังกฤษที่ใช้เรียกคน สัตว์ สิ่งของ

ชื่อหนังสือ	คำทับศัพท์
นิราศลอนดอน	คงบอกไปโดยสายเตเลกราฟ... อยู่ตรงหน้าพระที่นั่งไอรอนใน... ไฟที่ตามนามอังกฤษร้องเรียกแก๊ส... อันไฟแก๊สเมืองอังกฤษติดอุดม

(5) คำอังกฤษที่เป็นชื่อตำแหน่ง

ชื่อหนังสือ	คำทับศัพท์
นิราศลอนดอน	เซนเนอรัลกัสฝ่ายนายทหาร แล้วไปลากลาเรนดอนลอร์ดผู้ใหญ่

(6) คำอังกฤษหมวดอาหารในนิราศลอนดอน

ชื่อหนังสือ	คำทับศัพท์
นิราศลอนดอน	มีของเคียงคาวหวานใส่จานตั้ง อีกแซมเปญน้ำจุ่นหนูนประดัง...

2.2 ช่วงปฏิรูปการศึกษา

ในช่วงปฏิรูปการศึกษาตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แบบเรียนภาษาไทยยุคนี้เปลี่ยนจากแบบเรียนหลวงเป็นแบบเรียนเร็ว และมีแบบเรียนเล่มอื่นๆอีกหลายเล่มเนื่องจากการศึกษาขยายระดับชั้นตามหลักสูตรคือระยะแรกจากประโยค ๑ แบบเรียนอื่นๆ เช่น แบบสอนอ่านบันไดทอง ตำราสยามไวยากรณ์ นอกจากนี้มีแบบเรียนวิชาอื่นๆเพิ่มขึ้นด้วย ได้แก่ แบบเรียนเลข แบบเรียนวิทยาศาสตร์ แบบเรียนจริยศึกษา แบบเรียนภาษาอังกฤษ

แบบเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่ใช้ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวคือ Ladder จะเห็นว่าในช่วงนี้เน้นการศึกษาทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ จริยศึกษา การกำหนดหลักสูตรให้เรียนภาษาอังกฤษน่าจะมีผลทำให้คำอังกฤษที่เข้ามาปะปนในภาษาไทย ในยุคนี้เป็นคำทับศัพท์ (Phonetic Substitution) มากขึ้น

หนังสือระบบคำภาษาไทย (สุนันท์ อัญชลินุกูล : 2546) นิยามคำว่า การทับศัพท์ไว้ว่า “...หมายถึงการนำคำภาษาอื่นมาใช้โดยการถ่ายเสียงตัวอักษรทุกตัวเป็นตัวอักษรภาษาไทยที่มีเสียงใกล้เคียงกับคำเดิมมากที่สุดแต่เนื่องจากระบบเสียงของภาษาต่างๆ แตกต่างกันการถ่ายเสียงจึงเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับระบบเสียงของภาษาที่นำคำมาใช้” การเปลี่ยนแปลงเสียงคำทับศัพท์ในภาษาไทยมีทั้งการเปลี่ยนแปลงเสียงสระ เปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะ และเปลี่ยนแปลงเสียงวรรณยุกต์ เช่น

คำอังกฤษ	คำทับศัพท์	การปรับเสียง
ribbon	ริบบิ้น	ปรับเสียงสระ /อ/ ในพยางค์ bon เป็น บิ้น /ิ/
cartoon	การ์ตูน	เปลี่ยนเสียงพยัญชนะ /th/ ในพยางค์ toon เป็นเสียงพยัญชนะ /ต/ ตูน
park	ปาร์ก	เปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้น /ph/ ในคำ park เป็นเสียงพยัญชนะ /ป/ ปาร์ก

อย่างไรก็ตามในบทความนี้จะไม่กล่าวถึงรายละเอียดของการเปลี่ยนแปลงเสียงคำทับศัพท์ในภาษาไทย

คำทับศัพท์อังกฤษที่นำมาใช้ในภาษาไทยในสมัยที่มีการปฏิรูปการศึกษาปรากฏในหนังสือต่างๆ ดังนี้

2.2.1 หนังสือแบบสอนหนังสือไทยหรือแบบเรียนหลวงของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)

หนังสือแบบสอนหนังสือไทยหรือแบบเรียนหลวงของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เป็นหนังสือแบบเรียนภาษาไทยยุคปฏิรูปการศึกษาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงโปรดให้พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เขียนขึ้นเพื่อใช้แทนหนังสือเรื่องจินตามณีหนังสือเรียนเล่มแรกของไทย ในหนังสือแบบ

สอนหนังสือไทยหรือแบบเรียนหลวงของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) (2514 : หน้า 271) พบคำว่า “คำภาษาอื่น” ไม่ปรากฏคำว่า “คำยืม หรือ คำต่างประเทศ” ดังปรากฏในข้อความว่า

คำที่ต้องใช้ไม้ ๓ * ซึ่งเป็นภาษาไทยบ้าง ภาษาอื่นบ้าง
มักตกอยู่ในอักษรกลางโดยมาก กับคำที่ต้องใช้ “ ๔ ชักให้เป็น
สำเนียงสั้น ทั้งคำไทยแลภาษาอื่นก็มีมาก... (หน้า 272)

นอกจากนี้คำว่า “ภาษาอื่น” ในหนังสือแบบเรียนหลวงน่าจะไม่ได้หมายรวมภาษาบาลี ดังปรากฏในข้อความอีกตอนหนึ่งว่า

วิธีใช้ถ้อยคำชวบทหนึ่ง มีอักษรเพิ่มไว้ข้างท้ายคำแต่
มิใช่ตัวสกต เติมลงไว้เพื่อจะให้เต็มคำซึ่งมาแต่ภาษามคร แล
เสียงภาษาอื่นบ้าง เสียงไทยอ่านไม่ตลอดไปถึง จึงลงไม้ ๓ ไว้
เพนที่สังเกตว่าไม่อ่าน ควรเรียกชื่อว่าการ์นต์...

นอกจากนี้พระยาศรีสุนทรโวหารได้แจ้งจุดมุ่งหมายว่าได้รวบรวม “คำภาษาอื่น” ไว้เพื่อให้ได้สังเกตจำเป็นแบบอย่าง คำที่พระยาศรีสุนทรโวหารเรียกว่า “คำภาษาอื่น” จะหมายถึงคำที่มีเสียงตรีและเสียงจัตวา และคำที่มีเสียงดังกล่าวเท่าที่สังเกตในตัวอย่างคำมักเป็นคำภาษาจีน คำภาษาอังกฤษ และบางคำระบุว่าเป็นคำมอญ คำญวน(คำเวียดนาม) คำภาษาจีน และภาษาอังกฤษในที่นี้ผู้วิจัยจะแบ่งตามชนิดของคำ ดังนี้

ภาษาอื่น	คำทับศัพท์คำนาม	คำลักษณนาม	คำทับศัพท์คำกริยา
ภาษาจีน	จีนเก๋า เลาก้วย ชงจู อาเจี อาเจ็ก เล่าเต็ง เต้ ว่าไบซา บี้ ว่าเข้าสาน เต้บี้ ว่าไบซา เกี่ยมบ๊วย บีดเขียนหนังสือ อากู เถ้าแก่	สามก๊ก ลี๊ก กระดาช ปึง หนึ่ง	เจ้าโล่ เจี้ยจิว เจี้ยปึง โป้ย ว่า ชื้อ เต๊ะอั้ง

ภาษาอื่น	คำทับศัพท์คำนาม	คำลักษณนาม	คำทับศัพท์คำกริยา
ภาษาอังกฤษ	เลื่อยยกเก็ก เลื่อยสะก๊อด หมวกแก๊ป ด็อก ว่าสุนัขขี้ บูก ว่าหนังสือ ไบต์ ว่าเรือ มิตปาก เลียบเตือแนนต์ เลียบเต็มเบอร์ โฮเต็ล		
คำมอญ	ดัด ว่าน้ำ ด๊อด ว่าร้อยกรอง มาด๊ับ ว่าสุ่มทุม กันด๊ับ ว่าตึกแตน		
คำญวน (เวียดนาม)	เด็ก ว่านอน โต๊ก ว่าพ้อม ตะด็อก ว่านกกะทา		

สรุปได้ว่าคำภาษาอื่นที่เป็นคำภาษาอังกฤษในตารางข้างบนนี้มีทั้งหมด 10 คำและเป็นคำนามทุกคำ คำนามเหล่านี้อาจแบ่งออกเป็น 7 กลุ่มคือ

1. กลุ่มชื่อคน ได้แก่ มิตปาก
2. กลุ่มสัตว์ ได้แก่ ด็อก ว่าสุนัขขี้
3. กลุ่มสิ่งของ ได้แก่ เลื่อยยกเก็ก บูก ว่าหนังสือ ไบต์ ว่าเรือ หมวกแก๊ป
4. กลุ่มชื่อตำแหน่ง ได้แก่ เลียบเตือแนนต์
5. กลุ่มชื่อเดือน ได้แก่ เลียบเต็มเบอร์
6. กลุ่มสถานที่ ได้แก่ โฮเต็ล

หากพิจารณาเฉพาะคำอังกฤษข้างต้นอาจแบ่งตามลักษณะการนำมาใช้เป็น 2 ลักษณะคือ

(1) กลุ่มคำทับศัพท์ที่ปัจจุบันนิยมใช้คำภาษาไทยโดยตรง ได้แก่ กลุ่มสัตว์ กลุ่มสิ่งของ

ชื่อหนังสือ	คำอังกฤษทับศัพท์	ศัพท์บัญญัติ
หนังสือแบบเรียนหลวง	ด็อก โบ๊ต เล็บเต็มเบอร์ ไฮเต็ล เล็บเตือแนนต์	สุนัข เรือ กันยายน โรงแรม ร้อยโท

(2) กลุ่มคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ที่ยังคงนิยมใช้มาจนถึงปัจจุบันได้แก่ กลุ่มชื่อคน กลุ่มสิ่งของ

ชื่อหนังสือ	คำอังกฤษ	คำอังกฤษทับศัพท์
หนังสือแบบเรียนหลวง	ยักเก็ก แก๊บ มิตปาก	เสือแจ็กเก็ต หมวกแก๊ป มิลปาก

2.2.2 หนังสือแบบเรียนเร็วของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงนิพนธ์หนังสือแบบเรียนเร็วในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวอันเป็นสมัยที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษในโรงเรียน คำอังกฤษที่พบในหนังสือเล่มนี้มี 2 คำคือ ออฟฟิศ ปารีส (แบบเรียนเร็ว, น.169)

คำอังกฤษทั้ง 2 คำอาจแบ่งตามลักษณะการนำมาใช้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

(1) คำทับศัพท์ที่ปัจจุบันนิยมใช้คำภาษาไทย ได้แก่ คำว่า ออฟฟิศ

ชื่อหนังสือ	คำอังกฤษทับศัพท์	ศัพท์บัญญัติ
หนังสือแบบเรียนเร็ว หนังสือเรียนเลข	ออฟฟิศ (office) ยี่ออเมตรี (geometry)	ที่ทำงาน เรขาคณิต

(2) คำทับศัพท์ที่ปัจจุบันยังนิยมใช้คำภาษาอังกฤษโดยตรง ได้แก่ คำว่า ปารีส

ชื่อหนังสือ	คำฝรั่งเศสอ่านแบบอังกฤษ	คำทับศัพท์
หนังสือแบบเรียนเร็ว	ปารีส (Paris)	ปารีส

2.2.3 พระราชหัตถเลขา “ไกลบ้าน” พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน เมื่อ ร.ศ. 132 ในขณะที่เสด็จประพาสยุโรป คำภาษาอังกฤษในพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้านมักเป็นคำทับศัพท์ และเป็นคำที่มีคำไทยใช้ในปัจจุบันเท่าที่พบมี 16 คำที่ไม่ซ้ำกัน ดังนี้

ชื่อหนังสือ	คำอังกฤษ	ศัพท์บัญญัติ
พระราชหัตถเลขา “ไกลบ้าน”	กัมปนี (company)	บริษัท
	คาเชอล (castle)	ปราสาท
	โนเวล (novel)	นวนิยาย
	ไบซิเกิล (bicycle)	จักรยาน
	ไพรม์มินิสเตอร์ (Prime Minist)	นายกรัฐมนตรี
	มิวเซียม (museum)	พิพิธภัณฑ์
	รีโวลูชั่น (revolution)	ปฏิวัติ
	เรสเทอรัรองด์ (restaurant)	ภัตตาคาร/เรสเตอรอง
	ล้าก (lake)	ทะเลสาบ
	ไลปารี (library)	ห้องสมุด
	สเตชั่น (station)	สถานี
	สตีม (steam)	ไอน้ำ
	สตูดิโอ (studio)	สตูดิโอ
	ยูนิเวอร์ซิตี (university)	มหาวิทยาลัย
	อินเตอเนชั่นแนล (international)	นานาชาติ
	เอกสทิบิเซน (exhibition)	นิทรรศการ
	แอดเดรส (address)	ที่อยู่
	โฮลิเดย์ (holiday)	วันหยุด
	ฮาเบอ (habour)	ท่าเรือ
	โฮเทล (hotel)	โรงแรม

2.2.4 จดหมายเหตุเสด็จพระราชดำเนินประพาสทวีปยุโรป ของหม่อมมณเฑียร
คำอังกฤษที่ปรากฏในหนังสือ จดหมายเหตุเสด็จพระราชดำเนินประพาสทวีปยุโรป เรียบเรียงโดยนายพันเอกหม่อมมณเฑียรราชา ไอร์สหม่อมเจ้าอลองคณีในพระบรมวงศ์

เธอ กรมหมื่นไกรสรวิชิต พระราชโอรสในรัชกาลที่ 1 นายพันเอกหม่อมมนเรนทรราชาเกิดเมื่อ พ.ศ. 2419 ไปศึกษาต่อ ณ โรงเรียนทหารแซนเฮิสต์ ประเทศอังกฤษ จดหมายเหตุเสด็จพระราชดำเนินประพาสทวีปยุโรปพิมพ์โดยกระแสพระบรมราชโองการครั้งแรก 1,000 ฉบับมักเป็นคำทับศัพท์ เท่าที่พบอาจแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ คำทับศัพท์ที่มีคำไทยใช้ในปัจจุบัน กับคำทับศัพท์ที่ไม่มีคำไทยยังคงใช้เป็นคำทับศัพท์ ดังนี้

(1) คำทับศัพท์ที่ปัจจุบันนิยมใช้คำภาษาไทย ได้แก่

ชื่อหนังสือ	คำอังกฤษ	ศัพท์บัญญัติ
จดหมายเหตุเสด็จพระราชดำเนินประพาสทวีปยุโรป	สเตชัน (station)	สถานี
	โฮเต็ล (hotel)	โรงแรม
	ชีฟ ออฟฟิเชอร์ (chief officer)	หัวหน้าเสมียน
	สกันด์ออฟฟิเชอร์(second officer)	เสมียนคนที่สอง
	ชีฟ เอนเยอเนีย (chief engineer)	หัวหน้าวิศวกร
	สกันด์ เอนเยอเนีย(second engineer)	วิศวกรที่สอง
	เทิด เอนเยอเนีย (third engineer)	วิศวกรที่สาม
	กอด เซฟ ที กิง (God saves the King)	เพลงถวายไชยมงคล
	ปรินซ์ (prince)	เจ้าชาย
	ปรินเซส (princess)	เจ้าหญิง
	สโน (snow)	หิมะ
	โมโตคาร์ (morter car)	รถยนต์
	เรสเตอร์รอง (restaurant)	ภัตตาคาร

(2) คำทับศัพท์ที่ปัจจุบันยังนิยมใช้คำภาษาอังกฤษโดยตรง ได้แก่

ชื่อหนังสือ	คำอังกฤษ	คำอังกฤษทับศัพท์
จดหมายเหตุเสด็จพระราชดำเนินประพาสทวีปยุโรป	สจวต (stuart)	สจ๊วต
	กัปตัน (captain)	กัปตัน
	หมวกแก๊ป (cap)	หมวกแก๊ป
	ฟยอร์ด (fjord)	ฟยอร์ด

คำอังกฤษที่ปรากฏในหนังสือต่างๆ ในอดีตดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นเป็นอย่างดีว่ามักเป็นคำใหม่ที่ใช้เรียกสิ่งที่ยังไม่มีใช้ในสังคมไทยสมัยนั้นๆ ครั้นมีสิ่งเหล่านั้นเกิดขึ้นในประเทศไทยก็มักนิยมบัญญัติคำไทยใช้ เช่นคำว่า สถานี ที่ใช้แทนคำทับศัพท์อังกฤษว่า สเตชัน

คำว่า รัฐธรรมนูญ ใช้แทนคำทับศัพท์อังกฤษว่า คอนสติติวชัน เป็นต้น ทั้งคำว่า สถานี คำว่า รัฐธรรมนูญ ก็ยังคงนิยมใช้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นในกรณีเช่นนี้ภาวะการใช้คำทับศัพท์อังกฤษหรือภาวะการเป็น “คำยืม” ภาษาอังกฤษในภาษาไทยควรหมดไป นอกจากนี้ผู้วิจัยสังเกตว่าการนำคำอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยในสมัยอดีตจนถึงช่วงปฏิรูปการศึกษา ยังไม่พบว่าเรียกคำอังกฤษเหล่านั้นว่า “คำยืม” แต่อย่างใด มักใช้ว่า “คำภาษาอื่น ๆ” จึงน่าจะเป็นข้อพิสูจน์ได้ว่าคำภาษาอื่น ๆ เช่น คำอังกฤษ คำฝรั่งเศส คำจีน คำเขมร คำบาลีสันสกฤต เป็นต้น น่าจะตรงกับคำว่า “คำต่างประเทศ” ที่ใช้ในปัจจุบันนั่นเอง ดังนั้นการใช้คำว่า “คำต่างประเทศ” อันเป็นคำบ่งชี้สภาพคำว่าไม่ใช่คำไทยก็อาจจะเพียงพอ และด้วยเหตุที่การศึกษาภาษาต่างประเทศพัฒนามากขึ้นหากบ่งชี้ให้ชัดเจนว่าคำทับศัพท์ที่ยังคงมีใช้อยู่ในภาษาไทยในลักษณะที่ปรับเปลี่ยนและรูปคำให้กลมกลืนกับลักษณะภาษาไทยนั้นเป็นคำมาจากภาษาใด เช่น ใช้ว่า “คำอังกฤษในภาษาไทย” “คำจีนในภาษาไทย” เป็นต้น ก็น่าจะช่วยให้การศึกษาที่มาของคำต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทยชัดเจนขึ้น

จากข้อมูลการนำคำอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยข้างต้นอาจสรุปได้ว่าในยุคก่อนมีการปฏิรูปการศึกษา คำอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยเริ่มจากการลอกเข้าความ เมื่อถึงยุคปฏิรูปการศึกษาให้ศึกษาภาษาอังกฤษจวบจนปัจจุบันคำทับศัพท์อังกฤษปรากฏมากขึ้น คำทับศัพท์อังกฤษเหล่านี้เท่าที่สังเกตมักเป็นคำนาม อันแสดงให้เห็นถึงลักษณะการนำคำอังกฤษมาใช้ในภาษาไทย 2 ประการคือ

1. คำทับศัพท์ชนิดคำนามมักเป็นคำนามที่ใช้แทนสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่พบในต่างประเทศและสิ่งนั้นไม่เคยมีในสังคมไทยมาก่อน จึงต้องนำคำนามทับศัพท์ที่ใช้เรียกชื่อสิ่งนั้นมาใช้ เช่นคำทับศัพท์ที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขา เรื่องไกลบ้าน เป็นต้น คำทับศัพท์ดังกล่าวมักมีการปรับเปลี่ยนและรูปคำให้สอดคล้องกลมกลืนกับภาษาไทย เช่นคำทับศัพท์ กัมปนี (company) ปรับเสียงพยัญชนะ /kh/ ในพยางค์ com- เป็นเสียงพยัญชนะ /k/ หรือ /ก/ ในพยางค์ กัม- และปรับเสียงพยัญชนะ /ph/ ในพยางค์ pa- เป็นเสียงพยัญชนะ /p/ หรือ /ป/ ในพยางค์ ป-

2. คำทับศัพท์ชนิดคำนามเป็นคำนามที่ใช้แทนผลิตภัณฑ์ ผลผลิตต่าง ๆ นวัตกรรมใหม่ๆ ที่ชาวต่างชาติ เช่น บาทหลวง พ่อค้า นักวิชาการ เป็นต้นนำมาใช้ในประเทศไทยโดยตรงหรือผ่านมาทางการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ เพราะชาวต่างชาติเหล่านั้นไม่รู้ภาษาไทยและไม่มีคำที่ใช้เรียกสิ่งนั้น ๆ ในภาษาไทย ดังเช่นคำทับศัพท์ที่พบมากในศัพท์เฉพาะกลุ่มด้านต่าง ๆ เช่นคำว่า เรสเตอรอง (restaurant) สตูดิโอ (studio) เป็นต้น

3. กรณีศึกษา : คำอังกฤษในภาษาไทยปัจจุบัน

ปัจจุบันการศึกษามหาวิทยาลัยเป็นเรื่องจำเป็นในสังคมไทยประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศซึ่งส่วนมากใช้ภาษาอังกฤษเป็นไปอย่างรวดเร็วและน่าจะเป็นเหตุให้บัญญัติคำไทยขึ้นใช้เรียกนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ผลิตออกมาใช้ได้

ไม่ทันหรือแม้ว่าคณะกรรมการบัญญัติศัพท์แห่งราชบัณฑิตยสถานจะบัญญัติศัพท์หมวดต่าง ๆ ออกมาใช้แทนคำทับศัพท์มากมาย ศัพท์บัญญัติหลายคำก็ไม่น่าเป็นที่ยอมรับมาใช้ คำทับศัพท์อังกฤษจึงยังปรากฏเรื่อยมา เช่น

3.1 คำทับศัพท์อังกฤษเกี่ยวกับกล้องถ่ายรูปดิจิตอล

คำทับศัพท์อังกฤษที่ใช้ในหนังสือเกี่ยวกับกล้องถ่ายรูปนวัตกรรมใหม่อาจแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

3.1.1 คำทับศัพท์อังกฤษเกี่ยวกับกล้องถ่ายรูปดิจิตอลที่ยังไม่มีศัพท์บัญญัติ เช่น

ชื่อหนังสือ	คำทับศัพท์
หนังสือ Camerart	เลนส์... กล้องฟิล์ม เทคโนโลยีของกล้องดิจิตอล... ความละเอียด 9 ล้านพิกเซล... ถ่ายภาพในสตูดิโอ... กล้องวิดีโอดิจิตอล... หยดหมึกเล็ก 1 พิโคลิตร... ฟิล์มมอเดิร์น... สแกนฟิล์มสไลด์ 4 ภาพ...

3.1.2 คำทับศัพท์อังกฤษเกี่ยวกับกล้องถ่ายรูปดิจิตอลที่มีศัพท์บัญญัติ เช่น

ชื่อหนังสือ	คำทับศัพท์	ศัพท์บัญญัติ
หนังสือ Camerart	กล้องอัตโนมัติโฟกัส wireless printing	กล้องปรับระยะชัดด้วยตัวเอง กล้องปรับระยะชัดอัตโนมัติ การพิมพ์แบบไร้สาย

ศัพท์บัญญัติดังกล่าวมักมีลักษณะเป็นคำแปลตามศัพท์อังกฤษ ทำให้ไม่กะทัดรัดจึงน่าจะเป็นเหตุให้นิยมใช้คำทับศัพท์

3.2 คำทับศัพท์อังกฤษเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

คำทับศัพท์อังกฤษที่ใช้ในหนังสือเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์อาจแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

3.2.1 คำทับศัพท์อังกฤษเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่ไม่มีศัพท์บัญญัติ

ชื่อหนังสือ	คำทับศัพท์
การใช้งาน Microsoft office	การ switch การเคลื่อนย้าย cursor 1. เรียกใช้ Slide ที่ต้องการขึ้นมาในที่นี้ 2. ใช้ mouse click ที่ object ที่ต้องการ จัด

3.2.2 คำทับศัพท์อังกฤษเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่มีศัพท์บัญญัติ เช่น

ชื่อหนังสือ	คำทับศัพท์	ศัพท์บัญญัติ
คณะกรรมการบัญญัติศัพท์เทคโนโลยีสารสนเทศ	computer hacker, hacker icon menu hotline การกำหนด Font และ size	เขียน(นักเลง)คอมพิวเตอร์ สัญลักษณ์ รายการเลือก สายด่วน แบบอักษร และขนาดอักษร

3.3 คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับอาหารการกิน

คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับอาหารการกินอาจแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

3.3.1 คำทับศัพท์อังกฤษเกี่ยวกับอาหารการกินที่ไม่มีศัพท์บัญญัติ

คำทับศัพท์อังกฤษเหล่านี้ตัวอย่าง

ชื่อหนังสือ	คำทับศัพท์
ตำราอาหารรัตนโกสินทร์ 2525 ของ ม.ล. เติบ ชุมสาย	แครอท แอปเปิ้ล เค้ก ก๊วย เซอรี บลูเบอร์รี่ แฮม ชีสโคคลีต

3.3.2 คำทับศัพท์อังกฤษเกี่ยวกับอาหารการกินที่มีศัพท์บัญญัติ

ตัวอย่าง

คำทับศัพท์	ศัพท์บัญญัติ
butter	เนย
cheese	เนยแข็ง
milk	นม

3.4 คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการแพทย์

คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการแพทย์ อาจแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะเช่นกันคือ

3.4.1 คำทับศัพท์อังกฤษเกี่ยวกับการแพทย์ที่ไม่มีศัพท์บัญญัติ

ตัวอย่าง

โรคพาร์กินสัน
โรคไมเกรน

3.4.2 คำที่เกี่ยวกับชื่อโรคต่าง ๆ มักเป็นคำที่บัญญัติศัพท์ขึ้นใช้

คำที่เกี่ยวกับชื่อโรคต่าง ๆ มักเป็นคำที่บัญญัติศัพท์ขึ้นใช้เองทั้งนี้เนื่องจากเป็นโรค

ในเขตร้อนและเกิดขึ้นในไทยจึงมีคำไทยใช้เรียกชื่อโรคต่าง ๆ เหล่านั้น ตัวอย่าง

อหิวาตกโรค	โรคบิด	โรคไข้รากสาดน้อย
โรคไข้หวัดนก	โรคเหน็บชา	โรคกระเพาะ
โรคเบาหวาน	โรคเท้าช้าง	โรคไข้จับสั่น

3.5 คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการกีฬา-ดนตรี

คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการกีฬา-ดนตรีเท่าที่พบมีลักษณะเดียวคือ คำทับศัพท์อังกฤษเกี่ยวกับการกีฬาที่ไม่มีศัพท์บัญญัติ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ต่างชาติโดยตรง
ตัวอย่าง

กีตาร์	ทรัมเปต	เปียโน/ ปิอาโน
ไวโอลิน	แซ็กโซโฟน	
ฟุตบอล	บาสเกตบอล/บาส	แบดมินตัน/แบด

นอกจากคำทับศัพท์อังกฤษหมวดต่าง ๆ ดังกล่าวในภาษาไทยยังมีคำทับศัพท์อังกฤษหมวดอื่น ๆ ที่นิยมใช้คำทับศัพท์เช่น

อพาร์ทเมนต์	คอนโดมิเนียม/คอนโด	
กิโกรัม	กรัม	
กิโลเมตร	เซนติเมตร	เป็นตัน

นอกจากนี้จากการสำรวจคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในปัจจุบันจากหนังสือ “คำที่เขียนทับศัพท์จากภาษาต่างประเทศในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525” พบว่าในคำทับศัพท์ 562 คำ เป็นคำนามทับศัพท์ถึง 555 คำ มีคำกริยาทับศัพท์เพียง 7 คำเท่านั้น คำนามทับศัพท์ทั้ง 555 คำนี้ มีลักษณะการนำมาใช้เช่นเดียวกับในอดีต คือ เป็นคำนามทับศัพท์ที่มีศัพท์บัญญัติและเป็นคำนามทับศัพท์ที่ไม่มีศัพท์บัญญัติแต่มีคำนิยาม เช่น คำว่า วัคซีน ไม่มีศัพท์บัญญัติ แต่มีคำนิยาม ดังนี้

วัคซีน = น. ผลผลิตที่ประกอบด้วยเชื้อไวรัสหรือแบคทีเรียที่ถูกฆ่าหรือทำให้มีฤทธิ์อ่อนแรงจนไม่เป็นอันตรายสำหรับฉีดเข้าร่างกายเพื่อกระตุ้นให้เกิดภูมิคุ้มกันโรคซึ่งเกิดจากเชื้อนั้น ๆ

ส่วนคำทับศัพท์ที่เป็นคำกริยา ได้แก่

คำกริยาทับศัพท์อังกฤษ	คำไทย/ ตัวอย่าง
โชว์	เปิดอวดให้ดู แสดงให้คนทั่วไปได้ดูได้ชม
เชียร์	ให้กำลังใจด้วยการตะโกนโห่ร้องใช้ในการแข่งขัน
ชิกแซก	คดไปคดมา เลี้ยวไปเลี้ยวมา เนียงไปเนียงมา
ฟรี	ไม่เสียมูลค่าหรือไม่ได้คำตอบแทน
ฟรีบาร์	เปิดบาร์ให้กินฟรีโดยไม่จำกัด
แย็บ	ชกออกไปตรง ๆ และชักหมัดกลับโดยเร็ว ลองเชิง
เสริฟ	ยกอาหารมาให้ผู้รับประทานที่โต๊ะอาหาร, เริ่มตีสุก ส่งให้ฝ่ายตรงข้าม

นัยของการมีจำนวนคำทับศัพท์ชนิดคำนามมากกว่าคำทับศัพท์ชนิดคำกริยาน่าจะบ่งชี้ได้ว่าคำทับศัพท์ชนิดคำนามมักเป็นคำที่ใช้แทนคำใหม่ที่ยังไม่มีใช้ในภาษาไทยซึ่งนับวันจะมีมากขึ้นตามความเจริญก้าวหน้าของการพัฒนาประเทศในโลกจนเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์และยุคข้อมูลข่าวสาร คำทับศัพท์ประเภทคำนามเหล่านั้นจึงมีใช้ในภาษาของตนจนกระทั่งบัญญัติศัพท์ภาษาตนขึ้นมาใช้แทนคำทับศัพท์ชนิดคำนามนั้น ๆ ส่วนคำกริยาเป็นคำพื้นฐานใช้แสดงอาการและแสดงสภาพต่างๆในชีวิตประจำวัน มนุษย์แต่ละส่วนของโลกจึงน่าจะมีคำกริยาใช้สื่อสารในภาษาของตนมากเพียงพอ ความจำเป็นที่จะนำคำกริยาภาษาอื่นมาใช้ในภาษาตนจึงน่าจะน้อยกว่าคำทับศัพท์ชนิดคำนาม

การนำคำภาษาอื่นหรือคำต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทยดังที่ผู้วิจัยกล่าวถึงในภูมิหลังคำภาษาบาลี คำสันสกฤต คำเขมร และคำอังกฤษในภาษาไทยและในกรณีศึกษาการนำคำอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยอาจสรุปได้ว่ามี 3 ลักษณะคือ การลากเข้าความ การทับศัพท์ และการบัญญัติศัพท์

กระบวนการแรก คือการลากเข้าความ ปัจจุบันมักจะไม่ปรากฏแล้วเพราะคนไทยมีความรู้ภาษาอังกฤษมากขึ้น

ส่วนกระบวนการทับศัพท์ จะมี 2 ลักษณะคือการทับศัพท์โดยปรับเสียงอ่านและถอดรูปศัพท์ออกมาเป็นไทยจนคำทับศัพท์นั้นกลมกลืนกับภาษาไทยทั้งเสียงและรูป การนำคำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศมาใช้ชั่วระยะเวลาหนึ่งซึ่งอาจเรียกคำนั้นว่า “คำยืม” แต่เมื่อคณะกรรมการบัญญัติศัพท์แห่งราชบัณฑิตยสถานได้บัญญัติศัพท์ภาษาไทยขึ้นใช้แทน “คำยืม” นั้น “คำทับศัพท์” ดังกล่าวน่าจะพ้นภาวะความเป็น “คำยืม” คำว่า “คำยืม” จึงน่าจะไม่ต้องใช้ต่อไป

อย่างไรก็ตามคำทับศัพท์ชนิดคำนามที่ยังนิยมใช้เรียกผลิตภัณฑ์นำเข้าต่างประเทศบางชนิดที่ยังไม่มีการบัญญัติศัพท์ไทยใช้ เช่น แอปเปิ้ล แครอท เปียโน แสตมป์ เป็นต้น แม้ว่าปัจจุบันประเทศไทยสามารถผลิตได้เองแล้วก็ตาม คำนามทับศัพท์ประเภทนี้ก็ไม่ควรถือว่าเป็น “คำยืม” แต่ควรถือว่าเป็น “คำ ต่างประเทศ” เนื่องจากคำทับศัพท์ชนิดคำนามเหล่านั้นถือว่าเป็นชื่อเฉพาะที่นำเข้ามาพร้อมกับผลิตภัณฑ์ และโดยที่ปัจจุบันประชาชนชาวไทยมีความรู้ภาษาต่างประเทศภาษาอื่น ๆ มากขึ้นจนรู้ว่าเป็นคำจากภาษาใดบ้าง จึงน่าจะระบุโดยตรงว่าเป็น “คำอังกฤษในภาษาไทย” “คำฝรั่งเศสในภาษาไทย” “คำจีนในภาษาไทย” เป็นต้น

อนึ่งคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษชนิดคำกริยาเช่น คำว่า เชียร์ โชว์ ฟรี เคลียร์ เป็นต้น นั้น แม้ว่าจะมีผู้นิยมใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษชนิดคำกริยาอยู่บ้างก็ตามแต่เป็นคำที่ยังใช้เป็นคำทางการในภาษาไทยไม่ได้ ในกรณีเช่นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าควรจัดอยู่ในประเภท “คำต่างประเทศ” ในภาษาไทย มากกว่าที่จะจัดไว้เป็น “คำยืม”

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับคำยืมในทัศนะนักภาษาศาสตร์

คำนิยามของคำยืม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ไม่ปรากฏคำว่า “คำยืม” แต่ให้คำนิยามของคำว่า “ยืม” ไว้ 2 ความหมายคือ

1. ก. ขอลืมของ เงิน เป็นต้น มาใช้ชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้วคืนให้หรือใช้คืน
2. ก. นำของผู้อื่นมาใช้เป็นของตน เช่น ยืมคำในภาษาบาลีมาใช้ ยืมวัฒนธรรมตะวันตกมาใช้ ยืมความคิด

ผู้วิจัยเห็นว่าหากพิจารณาถึงวัฒนธรรมการยืมแล้วควรใช้ความหมายข้อ 1 เพียงความหมายเดียว ส่วนความหมายที่ 2 ควรใช้คำว่า นำมาใช้ มากกว่าที่จะใช้คำว่า ยืม เช่น นำคำในภาษาบาลีมาใช้ นำวัฒนธรรมตะวันตกมาใช้ นำความคิดมาใช้

นักภาษาศาสตร์ที่กล่าวถึงคำนิยามของคำยืมมีดังนี้

Arlotto (1972 : 184) นิยามเกี่ยวกับคำยืมไว้ว่า “...the process by which one language or dialect takes and incorporates some linguistics element from another.” หมายถึง

ถึงกระบวนการที่ภาษาภาษาหนึ่งหรือภาษาถิ่นหนึ่งนำเอาส่วนของภาษาอื่นหรือภาษาถิ่นอื่นเข้ามารวมเข้ากับภาษาตน

Crystal (1988 : 36) นิยามเกี่ยวกับคำยืมไว้ว่า “...linguistic forms being taken over by one language or dialect from another, such borrowings are really known as “loan words”, and several types have been recognized. Less common, sounds and grammatical structures, may be borrowed. หมายความว่า การยืมเป็นรูปทางภาษาที่ภาษาหนึ่งหรือภาษาถิ่นหนึ่งรับเข้ามาจากภาษาอื่นหรือภาษาถิ่นอื่น รูปภาษาที่ยืมมาเรียกว่า “คำยืม”

จากคำนิยามข้างต้นจะเห็นว่านักภาษาศาสตร์มีแนวคิดที่คำยืมคือคำต่างถิ่นหรือคำต่างประเทศที่เข้ามามีบทบาทในภาษาอีกภาษาหนึ่งโดยนักภาษาศาสตร์เน้นการศึกษาด้านการแปรเปลี่ยนทางด้านเสียง ด้านโครงสร้าง ของคำยืม

หากพิจารณาจากความหมายของคำว่า คำยืม (loan word) ตามทัศนะของนักภาษาศาสตร์ Arlotto (1972 : 184) และ Crystal (1988 : 36) กับกระบวนการการนำคำต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทยดังกล่าวในข้อ 1. ข้อ 2. ข้อ 3. และข้อ 4 ข้างต้น จะเห็นว่าส่วนมากจะมีการปรับเสียงและรูปคำของคำทับศัพท์เพื่อให้เหมาะกับระบบเสียงของภาษาไทย ส่วนที่เป็นคำทับศัพท์แท้ๆและไม่บัญญัติศัพท์ขึ้นใช้ซึ่งตรงกับคำว่า “คำยืม” มักปรากฏในข้อ 4. ส่วนที่เป็นคำทับศัพท์ค่านามที่เป็นชื่อเฉพาะของผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรมใหม่ๆตลอดจนคำทับศัพท์ที่เป็นคำกริยาบางคำเท่านั้น คำยืมในภาษาไทยจึงมีน้อยมาก ส่วนมากจะเป็นคำทับศัพท์ที่มีการปรับเสียงอ่านและการถอดรูปศัพท์ออกมาเป็นไทยจนกระทั่งกลมกลืนกับภาษาไทยทั้งเสียงและรูปซึ่งบทความนี้ถือว่าเป็นคำต่างประเทศในภาษาไทย กระบวนการการนำคำต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทยในข้อ 1. ข้อ 2. ข้อ 3. และข้อ 4 มักเน้นศึกษาเรื่องการบัญญัติศัพท์ขึ้นใช้แทนคำยืม ดังนั้นเมื่อมีศัพท์บัญญัติแทนคำยืม คำยืมก็ไม่ปรากฏในภาษาไทยต่อไป ส่วนคำยืมที่ยังไม่มีศัพท์บัญญัติมักเป็นคำทับศัพท์ที่เป็นค่านามเพื่อเรียกชื่อสิ่งที่ไม่มีในสังคมไทยมาก่อนจึงต้องใช้คำทับศัพท์ คำทับศัพท์ลักษณะนี้ก็ไม่จำเป็นต้องใช้คำว่า “คำยืม” เช่นกัน

5. สรุป

ดังนั้นผลการวิจัยข้างต้นอาจกล่าวได้ว่าคำว่า “คำยืม” และ “คำต่างประเทศ” มีความหมายเฉพาะตัว กล่าวคือ คำว่า “คำยืม” น่าจะหมายถึงคำทับศัพท์แท้ๆภาษาใดภาษาหนึ่งที่น่ามาใช้ในภาษาไทยโดยไม่มีการปรับเสียงอ่านและการถอดรูปศัพท์ออกมาเป็นไทยจนกระทั่งกลมกลืนกับภาษาไทยทั้งเสียงและรูป และไม่มีการบัญญัติศัพท์หรือคิดคำไทยขึ้นใช้ใหม่ เช่น คำว่า แครอท (carrot) เช็ค (cheque) รวมทั้งคำเรียกชื่อเฉพาะต่างๆ เช่น ชื่อคน ชื่อเมือง ชื่อประเทศ เป็นต้น แต่หากพิจารณาว่า คำทับศัพท์ที่เป็นค่านามใช้เรียกชื่อสิ่งที่ไม่มีในสังคมไทยมาก่อนก็ไม่ควรเรียกว่า คำยืม การศึกษา “คำยืม” จึงเป็นคำที่ต้องศึกษาเชิงประวัติ

ส่วนคำว่า “คำต่างประเทศ” ในภาษาไทยน่าจะเป็นคำที่บ่งชี้ถึงคำทับศัพท์ภาษาต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในภาษาไทยโดยมุ่งเน้นถึงคำที่มีการปรับเสียงอ่านและการถอดรูปศัพท์ออกมาเป็นไทยจนกระทั่งกลมกลืนกับภาษาไทยทั้งเสียงและรูป

เอกสารอ้างอิง

หนังสือประวัติศาสตร์-วรรณกรรมไทย

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. 2514 พระราชนิพนธ์ไกลบ้าน. พระนคร : คลังวิทยา.

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระมหา. 2542 แบบเรียนเร็ว เล่ม ๑, ๒, ๓. กรุงเทพฯ : สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

หม่อมราชวงศ์(ม.ร.ว.กระต่าย อิศรางกูร ณ อยุธยา) 2504. “อธิบายเรื่องราวชาติไทยในยุโรป,” นิราศลอนดอน. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.

หม่อมเรนทรราชา (ผู้เรียบเรียง) จดหมายเหตุเสด็จพระราชดำเนินประพาสทวีปยุโรป ครั้งที่ 2 พิมพ์โดยกระแสพระบรมราชโองการ.

ศรีสุนทรโวหาร, พระยา. 2510. มุลบทบรรพกิจ, วาหนิติกร, อักษรประโยค, สังโยคพิธาน, ไวยจนาวิจารณ์, พิศาลการ์นต์ แบบสอนหนังสือไทย. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.

หนังสือปัจจุบัน

กัตถัญญ ชูชื่น. 2543. คำยืมภาษาต่างประเทศ ชุด ภาษาเขมรในภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

กิตติ ภัคดีวัฒนะกุล. 2538. การใช้งาน Microsoft office. กรุงเทพฯ ฯ : ดวงกมลสมัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. คำที่เขียนทับศัพท์จากภาษาต่างประเทศในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.

สุนันท์ อัญชสิณกุล. 2547. ระบบคำภาษาไทย. กรุงเทพฯ ฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลำดับ 78.

Arlotto, A. 1972. *Introduction to Historical Linguistics*. New York : Houghton Mifflin Company,

Crytal, S. 1988. *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*. Great Britain : Basil Blackwell in Association with Andre Deutch.

Karnchana Nacaskul. 1979. A Note on English Loanwords in Thai. In Theraphan L. Thongkam and others (eds), *Studies in Tai and Mon-Khmer Phonetics and Phonology*. In Honour of Eugenie J.A. Henderson. Bangkok : Chulalongkorn University Press.

Frawley, J. Frawley. AAVE-Exparanto. Oxford University Press. 2003. *International Encyclopedia of Linguistics*. Second Edition. Volume 1.

วารสารภาษาและภาษาศาสตร์ ปีที่ 24 ฉบับที่ 2 มกราคม - มิถุนายน 2549

WWW.Uefap.co.uk/reading/exercise/survey/survex1.htm. "The Phonology of
Loanwords in Some South-East Asian Languages."
